

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Ілінського Олександра Валерійовича на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Державного податкового університету (протокол № 2 від 25 серпня 2022 року)

ВИТЯГ

з протоколу фахового семінару кафедр навчально-наукового інституту права Державного податкового університету

Присутні:

директор навчально-наукового інституту права, д.ю.н., професор, заслужений юрист України В.В. Топчій, заступник директора з навчально-методичної роботи навчально-наукового інституту права, к.ю.н., доцент Лугіна Н.А., заступник директора з навчально-організаційної роботи навчально-наукового інституту права, к.ю.н., доцент Омельчук Л.В.; *кафедра теорії та історії держави і права*: завідувач кафедри, к.ю.н., доцент Бак В.І., професор кафедри, д.ю.н., професор, заслужений юрист України Шевченко А.Є., професор кафедри, д.ю.н., професор Н.А. Сердюк, доцент кафедри, к.ю.н., доцент Сіренко О.В.; *кафедра кримінального права та процесу*: завідувач кафедри, д.ю.н., доцент Максименцев М.Г., професор кафедри, д.ю.н., професор, заслужений юрист України Колб О.Г., професор кафедри, к.ю.н., професор, заслужений юрист України Антипов В.І., професор кафедри, д.ю.н., професор Лисенко В.В., професор кафедри, к.ю.н., професор Грицюк І.В., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Павлюх О.А., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Лазебний А.М., доцент кафедри, к.ю.н. Карпова В.Г., доцент кафедри, к.ю.н. Софієв С.О. (науковий керівник), доцент кафедри, к.ю.н. Любавіна В.П., доцент кафедри, к.ю.н. Лопашук Д.І., викладач кафедри Демченко І.А., викладач кафедри Нестерюк М.А.; *кафедра цивільного права та процесу*: завідувач кафедри, к.ю.н., професор Білянська Н.В., професор кафедри, д.ю.н., професор Чеховська І.В., професор кафедри, д.ю.н., професор Новицька Н.Б., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Менів Л.Д., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Самілик Л.О., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Лаговська Н.А., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Білоус Т.Й., доцент кафедри, к.ю.н. Котович І.О., доцент кафедри, к.ю.н., доцент Мілевська А.О., *кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу*: завідувач кафедри, к.ю.н., доцент Чернецька О.В., *кафедра фінансового та податкового права*: завідувач кафедри, к.ю.н., професор Глух М.В., *кафедра правничої лінгвістики*: завідувач кафедри, д.ю.н., доцент Миколаєць В.А., професор кафедри, д.ю.н., доцент Бодунова О.М. (гарант ОНП).

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта навчально-наукового

інституту права Державного податкового університету Ілїнського Олександра Валерійовича на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Державного податкового університету (протокол № 2 від 25 серпня 2022 року)

Слухали:

Доповідь здобувача О. В. Ілїнського на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, висвітлив стан її розробки, визначив зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами, мету та задачі, об'єкт і предмет, методи дослідження, розкрив наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, навів дані про апробацію результатів дисертації та кількість публікацій, а також окреслив структуру дисертації.

Говорячи про актуальність теми, слід відзначити, що досі на законодавчому рівні, не дивлячись навіть на те, що з цього приводу ще 06.02.2023 року Верховна Рада України прийняла спеціальну постанову, у якій засуджено діяльність міжнародних злочинних організацій та їх учасників на території нашої країни, у чинному КК відсутній спеціальний склад злочину, який передбачав би кримінальну відповідальність за організацію, керування або участь у таких протиправних об'єднаннях міжнародного спрямування.

Необхідність вирішення зазначеної проблематики обумовлена як доктринальними положеннями з питань заборони застосування норм КК за аналогією закону (ч. 4 ст. 3) та правилами кваліфікації кримінальних правопорушень, так і кримінологічно значущими показниками злочинності у сфері миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (розділ XX Особливої частини вказаного вище Кодексу), яка була облікована на території України впродовж 2014-2025 рр.

Зокрема, якщо у 2014 році мало місце всього 9-ть кримінальних правопорушень, що стосувались зазначеної галузі суспільних відносин (менше 0,0001% у структурі всіх облікованих злочинів в Україні), то у 2021 році їх кількість склала 253 таких суспільно небезпечних і караних діянь (0,1%) та динамічно зростала у подальші воєнні роки, а саме: у 2022 році – 62 тис. 128 кримінальних правопорушень (питома вага у загальній злочинності – 17,1%; 2023 році – 62 тис. 667 (13,2%); 2024 році – 30 тис. 151 (6,1%); 2025 році – 56 тис. 968 (9,4%).

Все це свідчить про формування та розвиток відповідних негативних тенденцій з цього приводу, а також про підвищену суспільну небезпеку діяльності, пов'язаної з відкритою воєнною агресією рф проти України, участь у якій на добровільних засадах приймають різноманітні воєнні транснаціональні злочинні організації. При цьому, у зв'язку з правовими прогалинами, які мають місце у нормах міжнародного права та у чинному КК України, оцінка суспільно небезпечних наслідків їх протиправної діяльності здійснюється у межах констатації тієї шкоди, яка в цілому завдається державою-агресором, що не

відповідає принципам кримінального права, у тому числі процедурним і змістовним аспектам принципу справедливості.

З огляду на це, можна констатувати, що обрана тема даного дослідження є актуальною та такою, яка має теоретичне і практичне значення, що й обумовило вибір об'єкта, предмета, мети і завдань цієї наукової розробки.

Вивчення доктринальних джерел показало, що на сьогодні відсутні комплексні наукові пошуки з означеної проблематики, а її змістовні елементи досліджуються лише окремими аспектами та у контексті діяльності транснаціональних злочинних організацій, що, без сумніву, недостатньо у сенсі реалізації заходів, спрямованих на запобігання та протидію створенню, управлінню та участі винних осіб у складі транснаціональних воєнних злочинних організацій, що, у свою чергу, виступає додатковим аргументом щодо необхідності активізації наукових досліджень з цього питання на монографічному рівні.

Вирішення поставлених завдань дозволило сформулювати ряд положень, що становлять наукову новизну дослідження:

По-перше, з'ясовано зміст, сутність та сформульовано поняття «протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності», а також доведено його теоретичне та практичне значення у контексті вирішення тих проблем, які детерміновані гібридною та відкритою військовою агресією росії проти України впродовж 2014-2025 рр., та необхідністю удосконалення у зв'язку з цим кримінально-правових засад відповідальності за вчинені злочини організаторами та учасниками даного виду злочинних об'єднань на території нашої держави.

По-друге, визначено основні шляхи і засоби, що здійснюються Україною в умовах воєнного стану для запобігання та протидії діяльності на її території суб'єктам воєнної транснаціональної організованої злочинності, у тому числі запропоновано доповнити чинний КК ст. 438-1 «Створення, керівництво воєнною транснаціональною злочинною організацією, а також участь у ній».

По-третє, встановлено роль міжнародно-правових актів в удосконаленні національного правового механізму запобігання та протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності та розроблені у зв'язку з цим науково обгрунтовані пропозиції, що стосуються підвищення ефективності зазначеної діяльності та усунення існуючих прогалин і колізій у контексті тих правових та інших реалій з означеної проблематики, що детерміновані військовою агресією росії проти України впродовж 2014-2025 рр., а також необхідністю усунення, блокування, нейтралізації тощо причин, умов і корелянтів, які сприяють протиправній діяльності вказаним суб'єктам вчинення кримінальних правопорушень на території нашої держави.

Також виведені кримінально-правові критерії оцінки злочинів, що вчиняються воєнними транснаціональними злочинними організаціями на території України, які дозволяють їх відмежовувати від кримінальних правопорушень, що передбачені ст. 255 КК, а також обумовлюють необхідність самостійної кваліфікації тих діянь, що пов'язані з організацією, управлінням та участю винних осіб у протиправній діяльності даного виду злочинних об'єднань (в основу такого підходу покладені юридично значущі ознаки кримінально-

правової характеристики вказаного складу кримінального правопорушення). Сформульовані кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочинів, що вчиняються воєнними транснаціональними організованими злочинними угрупованнями на території України, до яких віднесені: а) діяльність таких видів злочинних об'єднань, що санкціонована державою-агресором; б) діяльність вказаних суб'єктів злочинів, що не санкціонована будь-якою державою; в) діяльність таких злочинних організацій, яка заборонена на міжнародно-правовому рівні; г) діяльність вказаних суб'єктів протиправної діяльності, внаслідок якої завдана шкода охоронюваним правам, законним інтересам і свободам фізичних і юридичних осіб; д) діяльність воєнних транснаціональних злочинних організацій, що спрямована на насильницьку зміну конституційного ладу, територіальної цілісності та державного суверенітету, а також на завдання економічної, інформаційної та іншої шкоди об'єктам правової охорони в Україні.

Таким чином, системний і комплексний характер отриманих результатів знайшов своє відображення у – практичній діяльності правоохоронних органів України та освітньому процесі.

Емпіричну базу вказаної роботи становлять дані офіційної державної статистики, Єдиного реєстру досудових розслідувань, Єдиного державного реєстру судових рішень, офіційні відомості Міністерства юстиції України, МВС України, Офісу Генерального прокурора про кримінологічно значущі показники протиправної діяльності на території України воєнних транснаціональних злочинних організацій впродовж 2014-2025 рр., відомості Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також результати анонімного опитування 1851 респондента з числа науково-педагогічних працівників, представників правоохоронних органів (Національної поліції, прокуратури, ін.) та учасників бойових дій, які протидіяли гібридній та відкритій агресії росії у 2014-2025 рр., яке проводилось у 2025 році на території Волинської, Житомирської, Київської, Львівської та рівненської областей.

Підсумовуючи наголосимо, що у дисертації виведені науково обґрунтовані головні напрями підвищення рівня взаємодії суб'єктів запобігання злочинам в Україні та загальновізнаних міжнародних органів щодо протидії воєнним транснаціональним злочинним організованим угрупованням, а також сформульовано їх авторське поняття, під яким запропоновано розуміти особливий вид узгодженої за метою, часом і місцем, правоохоронної діяльності, що обумовлений взаємним зв'язком поміж собою відповідних державних органів, як всередині нашої країни, так і з міжнародними структурами, який визначений на нормативно-правовому рівні, та стосується здійснення системних заходів, спрямованих на недопущення створення, керівництва і участі у зазначених протиправних об'єднаннях, у тому числі на нейтралізацію, блокування, усунення тощо детермінаційного комплексу причин і умов, які сприяють даному виду злочинності, а також процесуального переслідування та притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності за нормами національного законодавства або загальновізнаними у світі вимогами міжнародних судових інстанцій.

По завершенню доповіді аспіранту присутніми були поставлені такі

запитання:

Омельчук Л.В.: У чому полягає сутність воєнної транснаціональної організованої злочинності як наукової категорії?

Відповідь: Дякую за запитання. Воєнна транснаціональна організована злочинність є складним, багатовимірним феноменом, що виникає на перетині трьох ключових компонентів: організованої злочинності, транснаціональності та воєнного контексту. Її сутність полягає у системному використанні умов збройного конфлікту організованими злочинними угрупованнями для здійснення кримінальної діяльності, яка виходить за межі однієї держави та має стійку, ієрархічно структуровану форму.

На відміну від традиційної організованої злочинності, цей вид характеризується високим рівнем адаптивності, мобільності та інтеграції у глобальні кримінальні мережі. Воєнний контекст створює сприятливі умови для такої діяльності через послаблення державного контролю, руйнування інфраструктури, порушення правопорядку та трансформацію соціальних відносин. У результаті формується специфічний криміногенний комплекс, де воєнні злочини, економічні правопорушення та транснаціональні кримінальні практики тісно переплітаються.

Лопашук Д.І.: Шановний Олександр Валерійовичу, які, на Вашу думку, кримінологічні детермінанти зумовлюють виникнення та розвиток воєнної транснаціональної організованої злочинності?

Відповідь: Дякую за запитання. Розвиток воєнної транснаціональної організованої злочинності обумовлюється сукупністю взаємопов'язаних факторів, які мають як об'єктивний, так і суб'єктивний характер. До ключових детермінант належать дестабілізація державних інституцій, зниження ефективності правоохоронної системи, збільшення обігу зброї та військових ресурсів, а також поширені міграційні процеси.

Економічні фактори, зокрема падіння рівня життя населення, безробіття та тінізація економіки, створюють додатковий ґрунт для залучення осіб до злочинної діяльності. Водночас цифровізація суспільства відкриває нові можливості для транснаціональних злочинних мереж, зокрема у сфері кіберзлочинності, незаконних фінансових операцій та координації злочинної діяльності.

Особливу роль відіграє війна як системоутворюючий криміногенний фактор, що трансформує соціальні зв'язки, підриває механізми соціального контролю та створює ситуації правової невизначеності, які активно використовуються злочинними угрупованнями.

Колб О.Г.: Які, на Вашу думку, міжнародно-правові механізми є визначальними у протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності?

Відповідь: Дякую за запитання. Протидія цьому виду злочинності неможлива без ефективного міжнародного співробітництва, оскільки вона за своєю природою виходить за межі юрисдикції однієї держави. Ключову роль відіграють норми міжнародного кримінального права, зокрема положення Римського статуту Міжнародного кримінального суду, а також універсальні та регіональні конвенції, спрямовані на боротьбу з організованою злочинністю.

Важливими інструментами є механізми взаємної правової допомоги,

екстрадиції, створення спільних слідчих груп, а також діяльність міжнародних організацій, таких як Інтерпол та Європол, які забезпечують обмін інформацією та координацію дій правоохоронних органів.

Окреме значення має застосування принципу універсальної юрисдикції щодо воєнних злочинів, що дозволяє притягати винних до відповідальності незалежно від місця їх вчинення. Крім того, активно використовуються санкційні механізми, спрямовані на обмеження діяльності злочинних мереж на міжнародному рівні.

Головуюча: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається **науковому керівнику, кандидату юридичних наук Софієву С.О.**, який зазначив, що підготовлена Ілінським Олександром Валерійовичем дисертація на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності» є цілісним науковим дослідженням, що підтверджується результатами теоретико-правового аналізу як законодавчої бази, так і наукового доробку у сфері вивчення вказаної проблематики.

Складений здобувачем план дослідження дозволив охопити усі ключові питання теми дослідження і досить повно та змістовно висвітлити їх. Цьому сприяло правильне визначення ним мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження, застосування необхідного наукового інструментарію.

Здобуті під час дослідження результати певною мірою заповнюють прогалини у висвітленні науково-теоретичних і прикладних питань. В обґрунтуванні авторських висновків у дисертації пропонується низка нових теоретично концептуальних та практично важливих положень.

Специфіка теми дослідження, сформульовані мета і завдання визначили структуру дисертації, послідовність та логіку викладення матеріалу. Зміст дисертації свідчить про повноту і завершеність комплексного дослідження.

Робота оформлена в повній відповідності до вимог, які ставляться щодо дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

У цілому робота оцінена позитивно. Відмічено, що вона була виконана самостійно і автора можна вважати підготовленим науковцем. Було акцентовано увагу на тому, що науковий керівник робив лише окремі зауваження та вносив окремі корективи щодо обраної теми дослідження. Здобувач же з деякими зауваженнями погоджувався, а з деякими – ні, аргументовано відстоюючи свою особисту точку зору з певних питань.

Вищевикладене свідчить, що дисертаційне дослідження Ілінського Олександра Валерійовича на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності» представляє самостійне, закінчене дослідження теоретичного характеру, є оригінальним, актуальним, практично значимим і дозволяє зробити висновок, що робота відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до прилюдного захисту.

Головуюча: Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається **доповідачам:**

Кандидату юридичних наук, доценту Лугіній Н.А., яка підкреслила, що виконане Ілінським Олександром Валерійовичем дослідження присвячене актуальній проблемі, яка є важливою як для теорії, так і для практики.

Актуальність теми зумовлена тим, що війна виступає потужним криміногенним фактором, який не лише трансформує традиційні форми злочинності, а й сприяє виникненню нових її проявів, зокрема таких, що мають транснаціональний характер і організовану структуру. У цьому контексті дослідження є своєчасним та має значний як теоретичний, так і практичний інтерес.

Позитивно відзначено, що автор комплексно підійшов до аналізу досліджуваної проблематики. У роботі обґрунтовано сутність воєнної транснаціональної організованої злочинності як самостійної кримінологічної категорії, визначено її основні ознаки та специфіку прояву в умовах збройного конфлікту. Автором вдало поєднано положення кримінального права, кримінології та міжнародного права, що свідчить про міждисциплінарний характер дослідження.

Окремої уваги заслуговує аналіз кримінологічних детермінант досліджуваного явища. Автор переконливо доводить, що війна виступає системоутворюючим фактором, який трансформує соціальні зв'язки, послаблює механізми контролю та створює сприятливе середовище для функціонування транснаціональних злочинних мереж. Важливим є також акцент на цифровізації злочинної діяльності та використанні сучасних технологій у кримінально-протиправних цілях.

Проведений аналіз опублікованих наукових розробок О.В. Ілінського показав, що основні положення та висновки, що сформульовані в дисертації, відображено у десяти наукових публікаціях, серед яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, п'ять тез наукових доповідей на науково-практичних заходах, 1 колективна монографія, яка додатково відображає результати дослідження.

Виходячи з цього, варто визнати, що кількість праць та інших результатів цієї наукової розробки, у цілому та з формальної точки зору є достатньою для узагальнення та наукового обґрунтування вироблених її автором положень, висновків, рекомендацій і пропозицій по суті досліджуваної проблематики.

Про наукову новизну та практичну цінність цієї дисертації свідчать також й інші її положення, висновки та пропозиції, що відображені у відповідних розділах і підрозділах. Проте, як *побажання* доцільно було б більш детально розкрити питання співвідношення воєнної транснаціональної організованої злочинності з суміжними категоріями, зокрема міжнародною організованою злочинністю та воєнними злочинами, з метою чіткого визначення меж досліджуваного явища та уникнення можливих термінологічних неточностей.

Кандидату юридичних наук, доценту Павлюх О.А., яка відзначила, що актуальність обраної Ілінським Олександром Валерійовичем теми дисертаційного дослідження не викликає сумнівів і заперечень, адже на сьогодні немає достатньої бази монографічних досліджень, присвячених комплексному аналізу протидії воєнної транснаціональної злочинності.

Важливим здобутком роботи є обґрунтування того, що воєнна транснаціональна організована злочинність не є лише сукупністю окремих злочинів, а становить системне явище, яке функціонує у глобальному

кримінальному середовищі. Автор аргументовано доводить, що війна створює нові можливості для інтеграції різних видів злочинної діяльності - від незаконного обігу зброї до кіберзлочинності та фінансування злочинних мереж.

Особливої уваги заслуговує акцент на транснаціональному вимірі досліджуваного явища. У роботі підкреслюється, що ефективна протидія такій злочинності неможлива винятково на національному рівні, а потребує активного міжнародного співробітництва, у тому числі шляхом обміну інформацією, створення спільних слідчих груп та гармонізації законодавства.

Крім того, варто відзначити практичну спрямованість дослідження. Запропоновані автором напрями вдосконалення протидії, зокрема у сфері цифровізації розслідувань, використання аналітичних систем та посилення міжвідомчої взаємодії, відповідають сучасним тенденціям розвитку правоохоронної діяльності.

У результаті проведеного наукового дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем. Водночас, рецензент підкреслив, що виконане Ілінським Олександром Валерійовичем дослідження є актуальним і своєчасним, а положення та висновки, які містяться у дисертації, достатньою мірою науково обґрунтовані.

При дослідженні застосовано ряд методів, обраних автором з урахуванням специфіки поставленої мети, а також об'єкта і предмета дослідження.

У дисертації автор продемонстрував рівень своєї професійної зрілості та наукової кваліфікації. Обґрунтованість наукових положень дисертації та достовірність одержаних результатів підтверджена теоретичною та методологічною базою дослідження, критичним аналізом та узагальненням праць вітчизняних і зарубіжних учених.

Дослідження фахово структуроване і відзначається цілісною логічною побудовою. Розділи і підрозділи взаємопов'язані між собою і показують послідовність аналізу досліджуваних юридичних явищ. При поділі розділів основного тексту на підрозділи автором дотримані правила пропорційності і взаємозв'язку. Мета і завдання, які визначені автором у вступі, знайшли відображення у змісті і тексті дослідження.

Рецензентом відмічено, що в цілому, дослідження відображає вміння автора довести свої судження та дискутувати при оцінці наукових поглядів опонентів. Основні висновки і пропозиції, сформульовані автором, викладені чітко, без двозначності, прозоро; головні тези наведені комплексно, системно. Аргументи не суперечать один одному і є достатніми та переконливими.

Висновки дисертації містять головні наукові результати, отримані дисертантом особисто, синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань.

Однак доцільно було б більш чітко конкретизувати практичний механізм реалізації запропонованих автором заходів протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності, зокрема в частині взаємодії національних правоохоронних органів із міжнародними інституціями. У роботі окреслено загальні напрями вдосконалення, однак вони потребують подальшої деталізації через визначення конкретних процедур, алгоритмів дій та інструментів їх

впровадження у правозастосовну діяльність.

Таким чином, дисертація Ілінського Олександра Валерійовича є цілісним, самостійним, завершеним монографічним дослідженням важливої наукової і практичної проблеми, відповідає встановленим вимогам та профілю наукової спеціальності 081 «Право»

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, професор Лисенко В.В., який зауважив, що здобувач у своїй дисертації досяг поставленої мети. Зокрема, ним сформульовано ряд положень, що мають важливе теоретичне та практичне значення. У роботі вдало використано зарубіжну наукову літературу та джерела. Матеріал викладається логічно та послідовно.

Отже, можна зробити висновок, що подане дисертаційне дослідження має закінчений вигляд. Його зміст має внутрішню логічну побудову. Дисертація Ілінського Олександра Валерійовича на тему «Протидія війсьній транснаціональній організованій злочинності» є самостійним, завершеним, комплексним дослідженням, у якому обґрунтовується низка наукових положень та висновків, що відзначаються новизною у теоретичному плані і є важливими для юридичної практики, а також може бути рекомендовано для подання до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, доцент Бодунова О.М. зазначила, що дисертантом опрацьовано значний масив наукової літератури, яка прямо чи опосередковано стосується теми дисертаційного дослідження. Зокрема, автором проаналізовано нормативно-правові акти, документальні та статистичні джерела, а також сучасні наукові праці, присвячені проблемам протидії війсьній транснаціональній організованій злочинності. Це свідчить про високий рівень обізнаності здобувача з досліджуваною проблематикою та належну обґрунтованість сформульованих у роботі наукових висновків.

Кандидат юридичних наук, професор Гришок І.В. наголосив, що результати дисертаційного дослідження становлять інтерес для науковців, практиків та всіх, хто досліджує або цікавиться проблемами правового регулювання та запобігання кримінальним правопорушенням у сфері функціонування кредитних спілок в Україні. Ознайомлення з роботою та висновками автора сприятиме подальшому розвитку наукових підходів до удосконалення системи запобігання правопорушенням у зазначеній сфері.

Було підкреслено, що дисертаційне дослідження виконане якісно та на високому науковому рівні, а отримані результати мають об'єктивний і науково обґрунтований характер. Позитивною рисою роботи є здатність автора аргументовано відстоювати власну позицію, вести наукову дискусію з іншими дослідниками, послідовно, логічно та системно викладати матеріал. Структура дисертації є продуманою та цілісною, а загальні висновки переконливо демонструють ступінь вирішення наукової проблеми, окресленої у вступі. Крім того, здобувач має достатню кількість наукових публікацій у фахових виданнях та опублікованих тез доповідей на наукових конференціях. Дисертаційна робота

виконана самостійно, має комплексний і завершений характер.

Загалом результати дисертаційного дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення. У зв'язку з цим дисертаційну роботу Ілінського Олександра Валерійовича на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності» може бути рекомендовано до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, доцент Максименцев М.Г. звернув увагу на методологічні засади дисертаційної роботи, підкресливши їх належну обґрунтованість та доцільність для розкриття основних положень дослідження. Вчений відзначив, що у роботі піднято актуальні проблеми протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності та запропоновано шляхи їх вирішення, які можуть мати практичне значення. На його думку, дисертація відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, доцент Омельчук Л.В. також акцентувала увагу на актуальності теми дослідження та науковій новизні отриманих результатів, підтримала позицію попередніх доповідачів і запропонувала винести на голосування питання щодо рекомендації дисертаційної роботи Ілінського Олександра Валерійовича на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

ВИСНОВОК

щодо дисертації Ілінського Олександра Валерійовича на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Як свідчить практика протидії гібридній (2014 – 2022 рр.) та відкритій військовій агресії росії проти України (2022 – по даний час), однією з проблем, що стала наслідком такої протиправної діяльності, є активна участь у вчиненні воєнних злочинів (ст. 438 КК) та інших кримінальних правопорушень різноманітних воєнних злочинних організацій (ПВК «Вагнер», «Русіч», «Редут», ін.), яка санкціонована при цьому зазначеною терористичною державою.

Сутність даної проблематики полягає у тому, що досі на законодавчому рівні, не дивлячись навіть на те, що з цього приводу ще 06.02.2023 року Верховна Рада України прийняла спеціальну постанову, у якій засуджено діяльність міжнародних злочинних організацій та їх учасників на території нашої країни, у чинному КК відсутній спеціальний склад злочину, який передбачав би кримінальну відповідальність за організацію, керування або участь у таких протиправних об'єднаннях міжнародного спрямування.

Необхідність вирішення зазначеної проблематики обумовлена як доктринальними положеннями з питань заборони застосування норм КК за аналогією закону (ч. 4 ст. 3) та правилами кваліфікації кримінальних правопорушень, так і кримінологічно значущими показниками злочинності у

сфері миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (розділ ХХ Особливої частини вказаного вище Кодексу), яка була облікована на території України впродовж 2014-2025 рр.

Зокрема, якщо у 2014 році мало місце всього 9-ть кримінальних правопорушень, що стосувались зазначеної галузі суспільних відносин (менше 0,0001% у структурі всіх облікованих злочинів в Україні), то у 2021 році їх кількість склала 253 таких суспільно небезпечних і караних діянь (0,1%) та динамічно зростала у подальші воєнні роки, а саме: у 2022 році – 62 тис. 128 кримінальних правопорушень (питома вага у загальній злочинності – 17,1%; 2023 році – 62 тис. 667 (13,2%); 2024 році – 30 тис. 151 (6,1%); 2025 році – 56 тис. 968 (9,4%).

Все це свідчить про формування та розвиток відповідних негативних тенденцій з цього приводу, а також про підвищену суспільну небезпеку діяльності, пов'язаної з відкритою воєнною агресією рф проти України, участь у якій на добровільних засадах приймають різноманітні воєнні транснаціональні злочинні організації. При цьому, у зв'язку з правовими прогалинами, які мають місце у нормах міжнародного права та у чинному КК України, оцінка суспільно небезпечних наслідків їх протиправної діяльності здійснюється у межах констатації тієї шкоди, яка в цілому завдається державою-агресором, що не відповідає принципам кримінального права, у тому числі процедурним і змістовним аспектам принципу справедливості.

З огляду на це, можна констатувати, що обрана тема даного дослідження є актуальною та такою, яка має теоретичне і практичне значення, що й обумовило вибір об'єкта, предмета, мети і завдань цієї наукової розробки.

Вивчення доктринальних джерел показало, що на сьогодні відсутні комплексні наукові пошуки з означеної проблематики, а її змістовні елементи досліджуються лише окремими аспектами та у контексті діяльності транснаціональних злочинних організацій, що, без сумніву, недостатньо у сенсі реалізації заходів, спрямованих на запобігання та протидію створенню, управлінню та участі винних осіб у складі транснаціональних воєнних злочинних організацій, що, у свою чергу, виступає додатковим аргументом щодо необхідності активізації наукових досліджень з цього питання на монографічному рівні.

Поряд з цим варто зазначити, що відповідне теоретико-прикладне підґрунтя з даного приводу створили у своїх працях такі учені, як Ю. В. Абакумова, П. П. Андрушко, О. М. Бундурко, Ю. В. Баулін, В. С. Батиргарєєва, П. С. Берзін, В. І. Борисов, Л. П. Брич, В. М. Бурдін, В. В. Василевич, Р. В. Вереша, А. А. Вознюк, С. Б. Гавриш, В. В. Голіна, Б. М. Головкін, О. П. Гарах, В. К. Гришук, Н. О. Гуторова, І. М. Даньшин, О. М. Джужа, Л. М. Демидова, Г. В. Дідківська, В. М. Дрьомін, О. О. Дудоров, В. П. Ємельянов, Г. П. Жаровська, О. О. Житний, З. А. Загинеї, А. П. Закалюк, В. С. Зеленецький, А. Ф. Зелінський, О. Г. Кальман, О. О. Кваша, О. О. Книженко, М. І. Коржанський, М. В. Корнієнко, В. Я. Конопельський, О. Г. Колб, І. М. Копотун, О. М. Костенко, В. В. Кузнєцов, О. М. Литвак, В. А. Ліпкан, В. Т. Маляренко, П. С. Матишевський, М. І. Мельник, П. П. Михайленко, А. А. Музика, В. О. Навроцький, Є. С. Назимко,

Н. А. Орловська, В. І. Осадчий, М. І. Панов, Є. О. Письменний, І. В. Пшеничний, А. В. Савченко, О. Ф. Скакун, В. Я. Тацій, В. П. Тихий, З. А. Тарасюк, В. В. Топчій, В. І. Тютюгін, Є. В. Фесенко, П. Л. Фріс, О. Г. Фролова, М. І. Хавронюк, В. І. Шаkun, Н. М. Ярмаиш, С. С. Яценко іт.

Саме зазначені та інші доктринальні підходи й склали науковий інструментарій, за допомогою якого у цій роботі була з'ясована соціально-правова природа виникнення, розвитку та функціонування транснаціональних воєнних злочинних організацій, а також доведена особливість кримінальної відповідальності організаторів і учасників зазначених протиправних об'єднань.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затвердженої Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019; Стратегії національної безпеки України, схваленої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020, рішення Ради національної безпеки і оборони України «Щодо дій України у відповідь на спробу російської федерації анексувати території нашої держави, з метою гарантування безпеки Євroatлантичного простору, України та відновлення її територіальної цілісності», затвердженого Указом Президента України від 30 вересня 2022 року № 679/2022; Національної стратегії у сфері прав людини, схваленої Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021; Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки, затвердженої Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023 [13], а також постанови Верховної Ради України від 06.02.2023 № 2903-IX «Про визнання російської злочинної організації, відомої під назвою «приватна військова компанія Вагнера» або «група Вагнера», міжнародною злочинною організацією та засудження діяльності її учасників».

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Державного податкового університету від 25 серпня 2022 року (протокол № 2).

Мета і завдання дослідження. *Метою* роботи є розробка, на основі отриманих результатів аналізу міжнародно-правових актів, національного законодавства з питань, що стосуються запобігання та протидії діяльності в Україні транснаціональних воєнних злочинних організацій, а також вивчення у зв'язку з цим відповідних доктринальних джерел, науково обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення правового механізму з означених питань та на нейтралізацію, блокування, усунення тощо детермінаційного комплексу причин і умов, які сприяють формуванню, розвитку та реалізації на практиці протиправних намірів і цілей даного виду злочинності.

Для досягнення зазначеної мети поставлено наступні *завдання*:

- визначити стан наукових розробок проблем, пов'язаних з протидією воєнній транснаціональній організованій злочинності;
- здійснити аналіз змісту і сутності, а також сформулювати поняття, що стосується протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності;
- з'ясувати зміст та визначити особливості методології дослідження питань щодо протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності;

- здійснити кримінологічну характеристику суспільно небезпечних діянь, суб'єктами вчинення яких є воєнні транснаціональні організовані угруповання та їх члени;
- розробити кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочинів, що вчиняються воєнними транснаціональними організованими угрупованнями;
- сформулювати науково обґрунтовані основні шляхи і засоби, що вчиняються Україною в умовах воєнного стану для запобігання та протидії діяльності на її території суб'єктів воєнної транснаціональної організованої злочинності;
- встановити роль міжнародно-правових актів в удосконаленні національного правового механізму запобігання та протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності;
- визначити головні напрямки підвищення рівня взаємодії суб'єктів запобігання злочинам в Україні та загальновізнаних міжнародних органів щодо протидії воєнним транснаціональним організованим угрупованням.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у зв'язку з діяльністю на території України воєнних транснаціональних злочинних організацій та необхідністю протидії їм на всіх рівнях (законодавчому, оборонно-безпековому, правоохоронному тощо).

Предмет дослідження – протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності.

Методи дослідження. Методи даного дослідження репрезентовано системою загальнонаукових і спеціально-наукових методів, які обрано відповідно до теми цієї наукової розробки.

Методологічну основу цієї дисертації становить *діалектичний метод*, за допомогою якого здійснено оцінювання сучасного стану та інших кримінологічно значущих показників запобіжної діяльності та протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності, а також розроблено низку науково обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення правового механізму з означених питань (всі розділи даної роботи).

У свою чергу, за допомогою інших методів доктринального пошуку вирішені наступні завдання цієї дисертації, а саме: методи *аналізу та синтезу* дозволили з'ясувати існуючий на сьогодні стан наукових розробок проблем, пов'язаних з протидією воєнній транснаціональній організованій злочинності (підрозділ 1.1.); *формально-логічний та догматичний* методи – визначити зміст, сутність та сформулювати поняття, що стосується протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності (підрозділ 1.2.); *структурно-функціональний* метод – розкрити методологію даного дослідження (підрозділ 1.3.); *методи індукції та дедукції* – здійснити кримінологічну характеристику кримінальних правопорушень, що вчиняються воєнними транснаціональними злочинними організаціями в Україні (підрозділ 2.1.); *системно-структурний* метод – з'ясувати зміст кримінально-правової характеристики злочинів, які вчиняються з участю зазначених суб'єктів протиправної діяльності в нашій державі (підрозділ 2.2.); метод *сходження від абстрактного до конкретного* – розробити та обґрунтувати кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки

злочинів, що вчиняються воєнними транснаціональними злочинними організаціями (підрозділ 2.3.); метод *екстраполяції* – сформулювати основні шляхи і засоби, що здійснюються Україною в умовах воєнного стану для запобігання та протидії діяльності на її території суб'єктів воєнної транснаціональної злочинності (підрозділ 3.1.); *порівняльно-правовий* метод – встановити роль міжнародно-правових актів в удосконаленні національного правового механізму запобігання та протидії даному виду злочинності (підрозділ 3.2.); метод *моделювання* – вивести науково обґрунтовані головні напрямки підвищення рівня взаємодії суб'єктів запобігання злочинам в Україні та загальновізнаних міжнародних органів щодо протидії воєнним транснаціональним організованим угрупованням (підрозділ 3.3.).

Теоретико-методологічну основу даної дисертації складають норми Конституції України, міжнародні договори, які є частиною національного законодавства, інші закони та нормативно-правові акти, що регулюють сферу запобігання та протидії злочинності, а також доктринальні розробки, які мають пряме відношення до об'єкта і предмета зазначеного наукового пошуку, у тому числі фундаментальні праці зарубіжних фахівців з цієї проблематики дослідження.

Емпіричну базу вказаної роботи становлять дані офіційної державної статистики, Єдиного реєстру досудових розслідувань, Єдиного державного реєстру судових рішень, офіційні відомості Міністерства юстиції України, МВС України, Офісу Генерального прокурора про кримінологічно значущі показники протиправної діяльності на території України воєнних транснаціональних злочинних організацій впродовж 2014-2025 рр., відомості Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також результати анонімного опитування 1851 респондента з числа науково-педагогічних працівників, представників правоохоронних органів (Національної поліції, прокуратури, ін.) та учасників бойових дій, які протидіяли гібридній та відкритій агресії росії у 2014-2025 рр., яке проводилось у 2025 році на території Волинської, Житомирської, Київської, Львівської та рівненської областей.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в комплексному дослідженні проблем, що пов'язані зі змістом діяльності, яка стосується запобігання та протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності, та розробці на основі отриманих результатів обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення національного правового механізму з означених питань. У роботі сформульовано низку положень, висновків і рекомендацій, що мають важливе теоретичне та практичне значення, зокрема:

вперше:

- з'ясовано зміст, сутність та сформульовано поняття «протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності», а також доведено його теоретичне та практичне значення у контексті вирішення тих проблем, які детерміновані гібридною та відкритою військовою агресією росії проти України впродовж 2014-2025 рр., та необхідністю удосконалення у зв'язку з цим кримінально-правових засад відповідальності за вчинені злочини організаторами та учасниками даного виду злочинних об'єднань на території нашої держави;

- визначено основні шляхи і засоби, що здійснюються Україною в умовах воєнного стану для запобігання та протидії діяльності на її території суб'єктам воєнної транснаціональної організованої злочинності, у тому числі запропоновано доповнити чинний КК ст. 438-1 «Створення, керівництво воєнною транснаціональною злочинною організацією, а також участь у ній;

- встановлено роль міжнародно-правових актів в удосконаленні національного правового механізму запобігання та протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності та розроблені у зв'язку з цим науково обґрунтовані пропозиції, що стосуються підвищення ефективності зазначеної діяльності та усунення існуючих прогалин і колізій у контексті тих правових та інших реалій з означеної проблематики, що детерміновані військовою агресією росії проти України впродовж 2014-2025 рр., а також необхідністю усунення, блокування, нейтралізації тощо причин, умов і корелянтів, які сприяють протиправній діяльності вказаним суб'єктам вчинення кримінальних правопорушень на території нашої держави;

- виведені кримінально-правові критерії оцінки злочинів, що вчиняються воєнними транснаціональними злочинними організаціями на території України, які дозволяють їх відмежовувати від кримінальних правопорушень, що передбачені ст. 255 КК, а також обумовлюють необхідність самостійної кваліфікації тих діянь, що пов'язані з організацією, управлінням та участю винних осіб у протиправній діяльності даного виду злочинних об'єднань (в основу такого підходу покладені юридично значущі ознаки кримінально-правової характеристики вказаного складу кримінального правопорушення);

- сформульовані кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочинів, що вчиняються воєнними транснаціональними організованими злочинними угрупованнями на території України, до яких віднесені: а) діяльність таких видів злочинних об'єднань, що санкціонована державою-агресором; б) діяльність вказаних суб'єктів злочинів, що не санкціонована будь-якою державою; в) діяльність таких злочинних організацій, яка заборонена на міжнародно-правовому рівні; г) діяльність вказаних суб'єктів протиправної діяльності, внаслідок якої завдана шкода охоронюваним правам, законним інтересам і свободам фізичних і юридичних осіб; д) діяльність воєнних транснаціональних злочинних організацій, що спрямована на насильницьку зміну конституційного ладу, територіальної цілісності та державного суверенітету, а також на завдання економічної, інформаційної та іншої шкоди об'єктам правової охорони в Україні;

удосконалено:

- зміст кримінологічної характеристики кримінальних правопорушень, що вчиняються воєнними транснаціональними злочинними організаціями, шляхом їх виокремлення із загальної кількості суспільно небезпечних діянь, що офіційно обліковуються як такі, які посягають на мир, безпеку людства та міжнародного правопорядку (розділ XX Особливої частини КК України), та оцінки їх з огляду підвищеної суспільної небезпеки, специфічного суб'єкта злочину, явно протиправної мотивації та спрямованості умислу на вчинення воєнних злочинів, зв'язку з міжнародними терористичними організаціями, державами-агресорами та державами антинародними політичними режимами управління тощо, а також у

силу тих правових прогалін і колізій, які мають місце у зазначеному Кодексі та детермінують розвиток даного виду злочинності в нашій країні;

- *теоретико-прикладні підходи*, що стосуються головних напрямів підвищення рівня взаємодії суб'єктів запобігання злочинам в Україні та загальноєвропейських міжнародних органів щодо протидії воєнним транснаціональним організованим угрупованням, які вчиняють кримінальні правопорушення на території нашої держави, а саме: щодо санкційного режиму, який встановлюється стосовно таких суб'єктів злочинної діяльності; заборони їх функціонування у світі як учасників міжнародно-правових відносин; визнання таких організацій терористичними; обов'язкової екстрадиції організаторів та учасників таких злочинних об'єднань за запитом держави, на території якої вони вчиняли військові злочини;

дістали подальшого розвитку:

- теоретичні та практичні знання про стан наукових розробок, пов'язаних з протидією воєнній транснаціональній організованій злочинності, шляхом визначення рівня, предметності, ефективності, системності та повноти таких доктринальних пошуків, а також визначення у зв'язку з цим необхідності активізації зусиль учених з означеної проблематики та обґрунтування за результатами проведеного аналізу її актуальності, теоретичної і практичної значущості, з урахуванням існуючих в умовах воєнного стану в Україні реальних ризиків і посягань на основи національної безпеки та інші об'єкти правової охорони, які визначені у чинному КК;

- *теоретико-прикладні підходи*, що стосуються змісту методології дослідження питань щодо протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності, а саме - доведено, що у ході таких наукових пошуків слід враховувати особливості суспільних відносин, які сформувались в Україні в умовах війни з росією, що, у свою чергу, обумовлює необхідність застосування при цьому специфічних методів, засобів і прийомів доктринальних розвідок, а також збору емпіричних, офіційних та інших матеріалів, що пов'язані з протиправною діяльністю на території нашої держави різноманітних воєнних транснаціональних злочинних організацій.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у тому, що положення даної дисертації мають як теоретичне, так і практичне значення, і використовуються у різних сферах діяльності, зокрема у:

- *законодавчій діяльності* — з метою удосконалення кримінально-правового механізму протидії воєнній організованій злочинності (лист Комітету Верховної Ради України з питань правової політики від 12.03.2026 р. № 04-26/18-2026/53032);

- *практичній діяльності* - для підвищення рівня та ефективності діяльності суб'єктів спеціально-кримінологічного запобігання злочинам;

- *освітньому процесі* - для забезпечення викладання таких навчальних дисциплін, як «Кримінальне право України» та «Кримінологія», а також відповідних спецкурсів з означених навчальних дисциплін.

Особистий внесок здобувача. Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною, завершеною науковою працею. Сформульовані в ній положення,

узагальнення, висновки, рекомендації та пропозиції обґрунтовано на підставі самостійно проведених досліджень.

У науковій статті «Соціально-правова природа воєнної транснаціональної організованої злочинності, суб'єктом якої є російська держава-агресор», опублікованій спільно з О. Г. Колбом, автором з'ясовано сутнісно-змістовні елементи, що стосуються оцінки протиправної діяльності РФ як суб'єкта зазначеного виду злочинних організацій, а також виведені деякі науково обґрунтовані заходи, спрямовані на реакцію міжнародного співтовариства на таке суспільно небезпечне явище.

У розділі колективної монографії «Деліктологія» на тему «Російська держава-агресор як суб'єкт воєнної транснаціональної організованої злочинності», опублікованому спільно з Конопельським В. Я., Пирожиком О. В., автором визначено соціальну, правову та воєнну природу походження РФ як особливого суб'єкта зазначених протиправних об'єднань, обґрунтовано її суспільну небезпеку та необхідність системного підходу на всіх рівнях (національному та міжнародному) щодо запобігання і протидії такому виду організованої злочинності.

У тезах доповіді «Військовополонені як об'єкти протиправних посягань з боку транснаціональних військових організованих злочинних формувань», опублікованих спільно з Конопельським В. Я., автором доведена необхідність удосконалення міжнародно-правового механізму захисту прав військовополонених від нелюдського поводження як з боку держави-агресора, так і зазначених протиправних формувань транснаціонального характеру.

У тезах доповіді «Деякі конституційні та кримінально-правові аспекти забезпечення прав військовополонених від протиправних посягань транснаціональних воєнних організованих злочинних формувань», опублікованих спільно з Конопельським В. Я., автором визначені проблемні питання, що стосуються охорони прав зазначених об'єктів на конституційно-правовому та законодавчому рівнях, а також запропоновані деякі шляхи їх вирішення, урахуванням тих злочинних посягань, які мають в умовах воєнного стану в Україні.

У тезах доповіді «Сутність і зміст діяльності воєнних транснаціональних організованих угруповань в умовах воєнного стану в Україні», опублікованих спільно з Конопельським В. Я., автором визначено сутність та змістовні елементи протиправної діяльності зазначених злочинних об'єднань в особливих умовах їх функціонування на території нашої держави, встановлено їх суспільну небезпеку для миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, а також доведено необхідність посилення запобіжної діяльності з означеної проблематики.

У тезах доповіді «Підвищення рівня ефективності реалізації у запобіжній діяльності правоохоронних органів України міжнародно-правових актів – один із перспективних напрямів протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності», опублікованих спільно з Топчій О. В., автором доведена необхідність удосконалення правового механізму практичної діяльності зазначених суб'єктів спеціально-кримінологічного запобігання, що стосується протидії таким протиправним об'єднанням з урахуванням впливу на цей процес

вказаних міжнародних джерел.

Ідеї та розробки, що належать співавторам, разом з якими були опубліковані наукові статті, в дисертації не використовувалися. Для аргументації окремих положень дисертації використовувалися наукові праці інших учених, на які зроблено посилання.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження оприлюднені автором на наукових і науково-практичних конференціях, круглих столах та семінарах, основними з яких є такі: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 21 жовтня 2025 року); матеріали міжвідомчого науково-практичного круглого столу (м. Київ, 6 листопада 2025 року); матеріали Сьомої міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 28 листопада 2025 року.); матеріали XVI Всеукраїнської науково-теоретичної конференції, присвяченої пам'яті проф. П. П. Михайленка (м. Київ, 27 листопада 2025 року); матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів-Торунь, 5 лютого 2026 року); матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 13 березня 2026 року).

Публікації. Основні положення дисертації відображено в 10 публікаціях, з яких: 4 – статті у фахових виданнях України; 5 – матеріали наукових і науково-практичних конференцій, круглого столу та семінару; 1 колективна монографія, яка додатково відображає результати дослідження.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Ілінський О. В. Поняття, сутність і суспільна небезпека транснаціональних військових організованих формувань, які є активними суб'єктами воєнних конфліктів у світі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2025. Вип. 91. Ч. 4. С. 82-86. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/343951/331669>.

2. Колб О. Г., Ілінський О. В. Соціально-правова природа воєнної транснаціональної організованої злочинності, суб'єктом якої є російська держава-агресор. *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2025. № 2(32). С. 170-177. URL: <https://visnykpau.com/index.php/journal/article/view/754/626>.

3. Ілінський О. В. Воєнна транснаціональна організована злочинність як один із видів вчинення кримінальних правопорушень у співучасті. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2026. Вип. 93. Ч. 4. С. 107-111. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/355747/341638>.

4. Ілінський О. В. Про деякі міжнародно-правові підходи, що стосуються запобігання протиправній діяльності транснаціональних воєнних злочинних організацій. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2026. Вип. № 01, ч. 2. С. 402-406. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/353051/339616>.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Ілінський О. В., Конопельський В. Я. Сутність і зміст діяльності воєнних транснаціональних організованих угруповань в умовах воєнного стану в Україні. *Правоохоронна діяльність в умовах воєнного стану*: матеріали

Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 21 жовт. 2025 р.). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2025. С. 78-80.

6. Ілінський О. В. Суспільна небезпека транснаціональних військових організованих злочинних формувань: постановка проблеми. *Кримінологія і війна: екзистенційні виклики для України* : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 6 листоп. 2025 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 181-183.

7. Ілінський О. В., Конопельський В. Я. Військовополонені як об'єкти протиправних посягань з боку транснаціональних військових організованих злочинних формувань. *Актуальні проблеми кримінального права* : матеріали XII Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка (м. Київ, 27 листоп. 2023 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 101-103

8. Ілінський О. В., Конопельський В. Я. Деякі конституційні та кримінально-правові аспекти забезпечення прав військовополонених від протиправних посягань транснаціональних воєнних організованих злочинних формувань. *Сучасний конституціоналізм та євроінтеграційні процеси в Україні*: матеріали Сьомої міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 28 лист. 2025 р.). Львів: НУ «Львівська політехніка». 2025. С. 93-94.

9. Ілінський О. В., Топчій О. В. Підвищення рівня ефективності реалізації у запобіжній діяльності правоохоронних органів України міжнародно-правових актів – один із перспективних напрямів протидії воєнній транснаціональній організованій злочинності. *Реформування правоохоронних органів в Україні: актуальні питання та перспективи* : Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Львів, 5 лютого 2026 р.). Львів – Торунь : Liha-Press, 2026. С. 120-122.

які додатково відображають наукові результати дисертації:

10. Ілінський О. В., Конопельський В. Я., Пирожик О. В. Російська держава-агресор як суб'єкт воєнної транснаціональної організованої злочинності. *Деліктологія: Монографія*. РОЗДІЛ IV. Під загальною редакцією І. М. Копотуна, С. В. Петкова, Р. Polían. Куновіце: Академія ГУСПОЛ : 2025. Т. 12. С. 89-111. (285 с.). URL: <https://akademie-huspol.cz/konference-publikace/#>

Характеристика особистості здобувача. Ілінський Олександр Валерійович народився 29.06.1983 року у місті Києві. Закінчив у 2005 році Міжрегіональну академію управління персоналом, у 2016 році Національну академію внутрішніх справ.

Аспірант кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

У результаті попередньої експертизи дисертації Ілінського Олександра Валерійовича і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Ілінського Олександра Валерійовича на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Ілінського Олександра Валерійовича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Ілінського Олександра Валерійовича на тему «Протидія воєнній транснаціональній організованій злочинності» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні фахового семінару кафедр навчально-наукового інституту права: «за» – 33; «проти» – немає; «утримались» – немає.

**Голова фахового семінару кафедр
навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету,
доктор юридичних наук, доцент,
гарант освітньо-наукової
програми «Право»**

Олеся БОДУНОВА